

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.005.02.2022

**Pan
Jan Rychlicki
Dyrektor
Publicznej Szkoły Podstawowej
Nr 14 Integracyjnej
im. Jana Pawła II
ul. Wierzbicka 81/83
26-600 Radom**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/075 - Edukacja głuchych i niedosłyszących dzieci i młodzieży

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 14 Integracyjna im. Jana Pawła II w Radomiu ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jan Rychlicki, Dyrektor Szkoły – od 1 września 2014 r. (akta kontroli str. 7)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przygotowanie szkoły do zapewnienia odpowiednich warunków nauki dla uczniów z wadą słuchu, w tym m. in. kompetencje pracowników szkoły umożliwiające uczniom z wadą słuchu korzystanie z oferty szkoły oraz zapewnienie przez szkołę dostępu do informacji dla niesłyszących i niedosłyszących rodziców lub opiekunów uczniów.2. Organizacja procesu edukacji uczniów z wadą słuchu, w tym w szczególności zapewnienie zindywidualizowanego procesu kształcenia, a także przygotowania do egzaminów.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 do czasu zakończenia kontroli (lata szkolne: 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022) ² .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Grzegorz Odziemkowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/55/2022 z dnia 22 marca 2022 r.2. Sławomir Żyła, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/43/2022 z dnia 3 marca 2022 r.3. Adam Czugaiewicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/68/2022 z dnia 28 kwietnia 2022 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-6)</p>

¹ Dalej także: PSP nr 14 lub Szkoła.

² Kontrolą mogły być objęte również dowody dotyczące zdarzeń, jakie nastąpiły w okresach wcześniejszych.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

OCENA OGÓLNA

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przygotowanie Szkoły do kształcenia uczniów niesłyszących i słabosłyszących. Uczniom z wadami słuchu zapewniono dostęp do systemu kształcenia odpowiedniego do ich potrzeb. Szkoła była przygotowana zarówno pod względem warunków, oferty edukacyjnej, jak i kadry pedagogicznej do nauczania uczniów niesłyszących i słabosłyszących.

W okresie objętym kontrolą nie było przypadków odejścia uczniów z wadami słuchu z powodu niezapewnienia przez Szkołę odpowiednich warunków do potrzeb i możliwości wychowanków, jak też przypadków odmowy przyjęcia do Szkoły uczniów z ww. niepełnosprawnością.

Terminowo i prawidłowo przeprowadzano wielospecjalistyczne oceny poziomu funkcjonowania ucznia⁵, oraz opracowywano indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne⁶ dla ww. grupy uczniów. Zajęcia dydaktyczne dla oddziałów, w których uczyli się uczniowie z wadami słuchu prowadzone były prawidłowo.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- niezamieszczenia na stronie internetowej Szkoły informacji w formie nagrania w polskim języku migowym o zakresie jej działalności, wymaganej przepisami art. 6 pkt 3 lit. c ustawy z 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁷, pomimo stosownych obowiązków wynikających z art. 3 pkt 1 tej ustawy;
- niezwrócenia się do rodziców/opiekunów uczniów o opinię w sprawie zwiększenia liczebności uczniów niepełnosprawnych w oddziałach, w których ich liczba przekraczała limit pięciu osób, co stanowiło naruszenie § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli⁸.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR 1. Przygotowanie Szkoły do zapewnienia odpowiednich warunków nauki dla uczniów z wadą słuchu

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodnie ze Statutem⁹, PSP nr 14 jest publiczną szkołą integracyjną, w której uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego uczą się i wychowują razem z pozostałymi uczniami. Organem prowadzącym Szkołę jest Gmina Miasta Radomia, a organem sprawującym nadzór pedagogiczny – Mazowiecki Kurator Oświaty. Szkoła nie ma ustalonego obwodu.

(akta kontroli str. 434-435)

W latach szkolnych 2019/2020-2021/2022 w Szkole uczyło się łącznie 20 uczniów niesłyszących i słabosłyszących¹⁰, w tym pięcioro nowoprzyjętych w tym okresie – na podstawie skierowania Prezydenta Miasta Radomia do nauczania w Szkole (troje w roku szkolnym 2019/2020 i po jednym w roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022). W ww. okresie nie wystąpiły przypadki odmowy przyjęcia ucznia głuchego lub niedosłyszącego, jak również przypadki skreślenia ww. uczniów z listy uczniów lub ich rezygnacji z nauki w Szkole.

(akta kontroli str. 8-13, 41, 105-111, 434-435)

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: WOPFU.

⁶ Dalej: IPET.

⁷ Dz.U. 2020 r., poz. 1062, ze zm.

⁸ Dz.U. poz. 502, ze zm., dalej: rozporządzenie MEN w sprawie organizacji publicznych szkół.

⁹ Stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 38/2021 Dyrektora Szkoły z 31 sierpnia 2021 r.

¹⁰ Dalej także: „z wadą słuchu”.

1.2. W roku szkolnym 2019/2020 w Szkole zatrudnionych było ogółem 116 nauczycieli i 13 innych pracowników pedagogicznych, z czego za realizację zajęć z uczniami z wadami słuchu odpowiedzialnych było łącznie 61 nauczycieli oraz sześciu innych pracowników pedagogicznych. Wszyscy ww. nauczyciele posiadali przygotowanie pedagogiczne, w tym siedmioro posiadało kwalifikacje do prowadzenia zajęć lekcyjnych dla osób z wadą słuchu (tj. ukończyli studia pedagogiczne lub studia podyplomowe z surdopedagogiki). Inni pracownicy pedagogiczni prowadzący zajęcia z uczniami z wadami słuchu (tj. m.in. zajęcia logopedyczne, rewalidacyjne oraz dotyczące integracji sensorycznej) posiadali odpowiednie kwalifikacje doprowadzenia takich zajęć.

W roku szkolnym 2020/2021 w Szkole zatrudnionych było ogółem 116 nauczycieli i 14 innych pracowników pedagogicznych, z czego za realizację zajęć z uczniami z wadami słuchu odpowiedzialnych było łącznie 55 nauczycieli oraz 14 pracowników pedagogicznych. Wszyscy nauczyciele posiadali przygotowanie pedagogiczne, w tym siedmioro posiadało kwalifikacje do prowadzenia zajęć lekcyjnych dla osób z wadą słuchu (tj. m.in. ukończyli studia pedagogiczne lub studia podyplomowe bądź kurs kwalifikacyjny z surdopedagogiki). Inni pracownicy pedagogiczni prowadzący zajęcia z osobami z wadami słuchu (m.in. logopedyczne, rewalidacyjne, korekcyjno-kompensacyjne, terapię „eeg biofeedback”), posiadali odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia takich zajęć.

W roku szkolnym 2021/2022 w szkole zatrudnionych było ogółem 115 nauczycieli i 14 innych pracowników pedagogicznych, z czego za realizację zajęć z uczniami niesłyszącymi lub słabosłyszącymi odpowiadało łącznie 58 nauczycieli oraz 14 innych pracowników pedagogicznych. Wszyscy nauczyciele posiadali przygotowanie pedagogiczne, w tym siedmioro posiadało kwalifikacje do prowadzenia zajęć lekcyjnych dla osób z wadą słuchu (ukończyło studia pedagogiczne lub studia podyplomowe z surdopedagogiki). Wszyscy inni pracownicy pedagogiczni prowadzący zajęcia z uczniami z wadą słuchu (m.in. zajęcia logopedyczne, rewalidacyjne, terapię „eeg biofeedback”) posiadali odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia takich zajęć.

Wśród ww. nauczycieli były również osoby, do zadań których należało współorganizowanie kształcenia integracyjnego¹¹, z uwzględnieniem zaleceń zawartych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego, stosownie do wymogów określonych w § 7 ust. 1 *rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym*¹². W latach szkolnych objętych kontrolą NIK liczba nauczycieli realizujących zadania nauczyciela wspomagającego kształtowała się w przedziale od 24 do 25.

(akta kontroli str. 43-64, 71)

Szczegółowymi badaniami kontrolnymi objęto kwalifikacje posiadane przez 27 nauczycieli oraz trzech innych pracowników pedagogicznych szkoły, odpowiedzialnych za kształcenie uczniów z wadami słuchu, spośród których 17 prowadziło zajęcia lekcyjne, a 13 wykonywało zadania nauczyciela wspomagającego (przy czym trzech z tych 13 nauczycieli prowadziło również zajęcia lekcyjne dla uczniów z wadami słuchu).

W wyniku ww. badania stwierdzono, że wszyscy nauczyciele prowadzący zajęcia lekcyjne posiadali wymagane wykształcenie kierunkowe oraz przygotowanie pedagogiczne do prowadzenia tych zajęć. Czwooro z nich posiadało dodatkowe

¹¹ Dalej: „nauczyciele wspomagający”.

¹² Dz.U. 2020 r., poz. 1309, dalej: *rozporządzenie MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia*.

kwalifikacje do prowadzenia zajęć lekcyjnych dla osób z wadą słuchu (tj. ukończyli studia podyplomowe z surdopedagogiki).

Spośród 13 nauczycieli wspierających, dziewięcioro ukończyło studia magisterskie lub podyplomowe z zakresu pedagogiki specjalnej, troje z zakresu integracji z rewalidacją (w tym dwoje również z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej), a jedna z zakresu pedagogiki i socjoterapii. Trzech z nich posiadało dodatkowe kwalifikacje potrzebne do prowadzenia zajęć z uczniami z wadami słuchu (jeden ukończył studia pedagogiczne w zakresie surdopedagogiki, a dwóch studia podyplomowe w zakresie surdopedagogiki).

(akta kontroli str. 65-70)

W Szkole nie prowadzono nauki języka migowego. Niesłyszący i słabosłyszący uczniowie w kontaktach z kadłą pedagogiczną Szkoły komunikowali się werbalnie, bez użycia języka migowego. Polski język migowy znało, w różnym stopniu zaawansowania, sześcioro nauczycieli Szkoły.

(akta kontroli str. 42)

W okresie objętym kontrolą, jedyną osobą z wadą słuchu zatrudnioną w Szkole był nauczyciel (słabosłyszący), któremu powierzono obowiązki nauczyciela wspomagającego kolejno w oddziałach 0a, 1a i 2a, do których nie uczęszczali uczniowie z wadami słuchu. Ukończył on studia na kierunku filologia polska i bibliotekoznawstwo, a także studia podyplomowe z zakresu surdopedagogiki oraz posiadał kwalifikacje w zakresie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej.

Dyrektor wyjaśnił, że w roku szkolnym 2019/2020 ww. nauczyciel otrzymał przydział do oddziału przedszkolnego 0a i pracował jako nauczyciel wspomagający z nową grupą dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Nie było wśród nich jednak dzieci niesłyszących i słabosłyszących, ponieważ takie nie zostały skierowane i przyjęte do szkoły. W następnych latach szkolnych nauczyciel wspomagał w procesie edukacji ten sam zespół dzieci, które po rocznym obowiązkowym wychowaniu przedszkolnym, kontynuowały naukę w klasie pierwszej i drugiej.

(akta kontroli str. 76-78)

W ramach doskonalenia zawodowego na lata szkolne 2019/2020-2021/2022 w Szkole nie zaplanowano szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie dotyczącym wyłącznie prowadzenia zajęć z uczniami z wadą słuchu. Zagadnienie było natomiast przedmiotem szkolenia zorganizowanego w dniu 4 września 2019 r. pt. „Praca z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniami niesłyszącymi i niedosłyszącymi”, w którym udział wzięło 43 nauczycieli.

(akta kontroli str. 72-75, 405-433)

W uregulowaniach wewnętrznych określających zasady organizacji funkcjonowania Szkoły¹³ nie wprowadzono szczególnych zasad postępowania, uwzględniających potrzeby uczniów z wadami słuchu w zakresie korzystania np. ze stołówki, biblioteki czy świetlicy. Określone w nich zasady postępowania odnosiły się w sposób jednolity do wszystkich uczniów uczęszczających do Szkoły.

(akta kontroli str. 89)

Wicedyrektor Szkoły Pani Monika Czubak wyjaśniła, m.in. że w Szkole *każdy uczeń jest jednakowo ważny i ma takie same prawa i obowiązki. Każdy zna i rozumie potrzeby drugiego człowieka i potrafi na nie właściwie reagować. (...) Kształcimy samodzielność, umożliwiamy dokonywanie wyborów stosownie do indywidualnych potrzeb i możliwości, zgodnie z zasadami skutecznej integracji.*

(akta kontroli str. 389-390)

¹³ Tj. Statucie, Regulaminie świetlicy szkolnej, Regulaminu stołówki szkolnej w Regulaminie biblioteki szkolnej.

Dyrektor Szkoły wskazał natomiast, że uczniowie z wadami słuchu mogą kontaktować się z pracownikami Szkoły m.in. osobiście w sposób werbalny z zachowaniem zasad rozmowy z uczniem niesłyszącym lub słabosłyszącym (bezpośredni kontakt wzrokowy, ukierunkowany na mimikę twarzy oraz ruch ust osoby mówiącej), bądź za pośrednictwem i pomocą wychowawcy lub nauczyciela wspomagającego.

(akta kontroli str. 30, 41)

1.3. W roku szkolnym 2021/2022 czworo rodziców uczniów było osobami niesłyszącymi.

(akta kontroli str. 89)

W uregulowaniach wewnętrznych określających organizację i zadania Szkoły nie zamieszczono odrębnych zasad postępowania odnoszących się do kontaktów i współpracy z niesłyszącymi lub słabosłyszącymi rodzicami lub opiekunami uczniów.

Wicedyrektor Pani Monika Czubak wyjaśniła, że zasady kontaktów i współpracy ze wszystkimi rodzicami uczniów są takie same zarówno z rodzicami i opiekunami pełnosprawnymi, jak i niepełnosprawnymi. W Szkole do pomocy w kontaktach z niepełnosprawnymi rodzicami i opiekunami (w tym niesłyszącymi) oraz do pomocy pełnosprawnym rodzicom i opiekunom uczniów niepełnosprawnych do każdego oddziału (oprócz wychowawcy) przydzielono również nauczyciela wspomagającego/koordynatora współpracującego z wychowawcą klasy w zakresie kontaktów z ww. rodzicami i opiekunami. Ponadto rodzice i opiekunowie niepełnosprawni w razie potrzeby mogą skorzystać z dodatkowej pomocy, np. z tłumacza języka migowego w przypadku rodziców i opiekunów głuchych i słabosłyszących.

(akta kontroli str. 113-116)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił natomiast, że aktualnie w przypadku dwojga rodziców niesłyszących kontakt osobisty, zgodnie z ich wolą, odbywa się w obecności słyszącego członka rodziny. Druga dwójka rodziców odczytuje przekazywane treści z ust osoby mówiącej.

(akta kontroli str. 30, 41)

W wyniku przeprowadzonych przez kontrolera NIK w dniu 31 marca 2022 r. oględzin strony internetowej Szkoły¹⁴, stwierdzono, że zawierała ona informacje dotyczące organizacji Szkoły, oferty edukacyjnej, wychowawczej i terapeutycznej, zasad rekrutacji oraz informacje dotyczące możliwości kontaktu ze Szkołą i jej nauczycielami. Informacje te pogrupowane zostały w zakładkach¹⁵. Na stronie umieszczono symbol wózka inwalidzkiego na niebieskim tle. Powyższe oznakowanie zawierało tzw. narzędzia dostępności, umożliwiające m.in. zmianę rozmiaru tekstu, zmianę skali szarości, zmianę kontrastu, wyświetlenie tekstu (strony) w negatywie, rozjaśnienie tła, podkreślenie odnośników, zwiększenie czytelności czcionki.

Na stronie internetowej Szkoły nie zamieszczono informacji o zakresie działalności Szkoły w postaci nagrania wideo w języku migowym. Nie zamieszczono także informacji, że niesłyszący rodzice lub opiekunowie uczniów mają możliwość zdalnego komunikowania się ze Szkołą z wykorzystaniem połączenia wideo. Z deklaracji dostępności zamieszczonej na stronie wynikało, że w Szkole jest możliwość skorzystania z tłumacza języka migowego po uprzednim ustaleniu terminu.

Dostęp do strony nie wymagał logowania.

(akta kontroli str. 91-104)

¹⁴ www.psp14.radom.pl

¹⁵ M.in. informacje z zakresu opieki, wychowania, terapii oraz pozostałej oferty Szkoły zawarte zostały m.in. w następujących zakładkach: „Biofeedback”, „Tomatis”, „Integracja sensoryczno-motoryczna”, „Rehabilitacja”, „Logopedia”, „Pedagog/psycholog i pedagog/psycholog on-lin”, „Świetlica i świetlica on-line”, „Biblioteka i biblioteka on-line”, „Pomoc psychologiczno-pedagogiczna”, „Przedmioty”, „Zajęcia dodatkowe”.

Zgodnie z art. 6 pkt 3 lit. c ustawy o *zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami* na stronie internetowej Szkoły powinna być zamieszczona m.in. informacja o zakresie działalności tej placówki w formie nagrania treści w polskim języku migowym.

Wicedyrektor Szkoły Pani Monika Czubak wyjaśniła m.in., że strona nie posiada dostępności cyfrowej w formie nagrania treści w polskim języku migowym, ponieważ istnieją inne formy zdobycia informacji o zakresie działalności Szkoły, np. poprzez kontakt telefoniczny bądź e-mailowy ze szkołą, które mogą być wykorzystane przez osoby głuche i niedosłyszące. Ponadto każdy odbiorca szkolnej strony internetowej ma prawo wystąpić do Dyrekcji Szkoły, z żądaniem zapewnienia odpowiedniej dla niego dostępności cyfrowej strony internetowej, a do chwili obecnej do Dyrekcji Szkoły nie wpłynęło żadne żądanie w sprawie zapewnienia, innej niż istniejąca, dostępności cyfrowej szkolnej strony internetowej.

(akta kontroli str. 436-437)

W odniesieniu do ww. wyjaśnień NIK zauważa, że podniesione w nich argumenty, nie zmieniają faktu, że Szkoła nie wywiązała się z obowiązku nałożonego przepisami prawa, dotyczącego zamieszczenia na jej stronie internetowej informacji o zakresie działalności tej placówki w formie nagrania treści w polskim języku migowym.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Na stronie internetowej Szkoły nie udostępniono informacji w postaci nagrania wideo w języku migowym, co było niezgodne z art. 6 pkt 3 lit. c *ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami*.

(akta kontroli str. 91-104)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przygotowanie Szkoły do zapewnienia odpowiednich warunków nauki dla uczniów z wadą słuchu. W kontrolowanym okresie nie wystąpiły przypadki odmowy przyjęcia ucznia lub rezygnacji ucznia z nauki z powodu niezapewnienia właściwych warunków. W Szkole zatrudniano kadre pedagogiczną posiadającą niezbędne kwalifikacje do prowadzenia zajęć dla uczniów z wadami słuchu. Nie zapewniono natomiast dostępności strony internetowej Szkoły dla osób niesłyszących lub słabosłyszących posługujących się językiem migowym, bowiem nie ma na niej żadnych informacji o zakresie jej działalności w tym języku.

OBSZAR

2. Organizacja procesu edukacji uczniów z wadą słuchu, w tym w szczególności zapewnienie zindywidualizowanego procesu kształcenia, a także przygotowania do egzaminów.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Liczba uczniów Szkoły, w tym uczniów z wadami słuchu, w okresie objętym kontrolą NIK kształtowała się następująco (wg stanu na dzień 30 września):

- rok szkolny 2019/2020: 547 uczniów, w tym 140 z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, z tego 16 uczniów z wadami słuchu (dwoje niesłyszących i 14 słabosłyszących, w tym czworo z niepełnosprawnościami sprzężonymi);
- rok szkolny 2020/2021: 530 uczniów, w tym 144 z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, z tego 15 uczniów z wadami słuchu (dwoje niesłyszących i 13 słabosłyszących, w tym czworo niepełnosprawnościami sprzężonymi);
- rok szkolny 2021/2022: 530 uczniów, w tym 139 z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, z tego 15 uczniów z wadami słuchu (czworo uczniów niesłyszących i 11 słabosłyszących, w tym pięcioro z niepełnosprawnościami sprzężonymi).

Żaden z uczniów niesłyszących i słabosłyszących nie był w kontrolowanych latach szkolnych objęty nauczaniem indywidualnym.

(akta kontroli str. 105-111, 124, 130, 136)

2.2. Zgodnie z § 6 ust. 1 *rozporządzenia MEN w sprawie organizacji publicznych szkół*, liczba uczniów w oddziale szkoły integracyjnej powinna wynosić nie więcej niż 20, w tym nie więcej niż pięciu uczniów niepełnosprawnych.

W okresie objętym kontrolą liczebność oddziałów w Szkole nie przekraczała wskazanego wyżej limitu (20 uczniów), z tym że w pięciu przypadkach w oddziałach uczyło się sześćcioro uczniów niepełnosprawnych, tj. o jeden więcej niż określony wyżej limit (pięciu uczniów niepełnosprawnych). Sytuacja taka miała miejsce w przypadku: trzech oddziałów w roku szkolnym 2019/2020, w tym dwóch, w których uczyli się uczniowie z wadami słuchu (łącznie trzech uczniów); dwóch oddziałów szkolnych w roku szkolnym 2020/2021, w obu tych przypadkach dotyczyło to oddziałów, w których uczyli się uczniowie z wadami słuchu (łącznie trzech uczniów) oraz jednego oddział w roku szkolnym 2021/2022, w którym uczył się jeden uczeń z wadą słuchu.

(akta kontroli str. 138-142, 146-150, 154-158)

Wicedyrektor Szkoły Pani Monika Czubak wyjaśniła, że liczba uczniów i skład osobowy ww. oddziałów nie uległ zmianie, natomiast w trakcie nauki uczniowie przyjęci jako pełnosprawni uzyskali orzeczenie o niepełnosprawności. W takich przypadkach uzyskano zgodę organu prowadzącego na dalsze uczęszczanie uczniów do dotychczasowych oddziałów, natomiast nie zasięgnięto opinii rodziców uczniów, ponieważ uczniowie którzy uzyskali orzeczenie byli już uczniami dotychczasowych oddziałów.

(akta kontroli str. 112, 115, 117-119)

W odniesieniu do ww. wyjaśnień NIK zauważyła, że nie zwrócenie się przez Dyrektora Szkoły o opinię w ww. sprawie do rodziców uczniów uczęszczających do tego oddziału stanowiło naruszenie § 6 ust. 2 *rozporządzenia MEN w sprawie organizacji publicznych szkół*, zgodnie z którym jeżeli uczeń uczęszczający do oddziału szkoły integracyjnej albo oddziału integracyjnego w szkole ogólnodostępnej uzyska orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane z uwagi na niepełnosprawność w trakcie roku szkolnego, dyrektor szkoły może zwiększyć liczbę dzieci lub uczniów niepełnosprawnych w danym oddziale, powyżej liczby określonej w ust. 1, nie więcej jednak niż o dwóch, za zgodą organu prowadzącego oraz po zasięgnięciu opinii rodziców uczniów uczęszczających do tego oddziału.

Liczba uczniów niepełnosprawnych biorących udział w zajęciach świetlicowych kształtowała się następująco: rok szkolny 2019/2020 – 102 (w tym troje niesłyszących lub słabosłyszących); rok szkolny 2020/2021 – 100 (w tym siedmioro niesłyszących lub słabosłyszących); rok szkolny 2021/2022 – 105 (w tym dziewięcioro niesłyszących lub słabosłyszących).

(akta kontroli str. 106-161, 390-394)

Wszyscy uczniowie z wadami słuchu objęci byli zajęciami rewalidacyjnymi. Zajęcia rewalidacyjne prowadzone były w wymiarze określonym w IPET, nie niższym niż określony w *rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół*⁴⁶.

(akta kontroli str. 242-388)

W związku z pandemią COVID-19, w roku szkolnym 2019/2020, w okresie od 12 marca do 26 czerwca 2020 r., w Szkole nie prowadzono zajęć w trybie stacjonarnym. W tym czasie na terenie Szkoły z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość uczył się jeden uczeń z wadą słuchu, natomiast 15 uczniów

⁴⁶ Dz.U. z 2019 r. poz. 639, ze zm. dalej: *rozporządzenie MEN w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół*.

z wadą słuchu uczyło się w miejscu zamieszkania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W okresie tym żaden uczeń lub nauczyciel nie był objęty kwarantanną.

W roku szkolnym 2020/2021 w okresie od 1 września do 25 października 2020 r. na terenie Szkoły w sposób stacjonarny uczyło się 16 uczniów z wadą słuchu, a od 26 października 2020 r. do 30 maja 2021 r. od trzech do czterech uczniów z wadą słuchu, ponadto na terenie Szkoły z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość uczyło się od trzech do pięciu uczniów, a pozostali uczyli się w sposób zdalny w miejscu zamieszkania. W okresie od 31 maja do 24 czerwca 2021 r. ponownie wszyscy uczniowie uczyli się na terenie Szkoły w sposób stacjonarny. W całym roku szkolnym żaden uczeń z wadą słuchu nie przebywał na kwarantannie, natomiast objętych nią było, w różnych okresach, od jednego do 12 nauczycieli.

W roku szkolnym 2021/2022 w okresie od 1 września do 19 grudnia 2021 r. na terenie Szkoły w sposób stacjonarny uczyło się 15 uczniów niesłyszących lub słabosłyszących. W okresie od 20 grudnia 2021 r. do 9 stycznia 2022 r. na terenie Szkoły z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość uczyło się trzech uczniów z wadą słuchu, a pozostałych 12 zdalnie w miejscu zamieszkania. W okresie od 10 do 26 stycznia 2022 r. ponownie wszyscy uczniowie uczyli się na terenie Szkoły w sposób stacjonarny. Od 27 stycznia do 20 lutego 2022 r. na terenie Szkoły w sposób stacjonarny uczyło się sześciu uczniów z wadą słuchu, dwóch uczniów uczyło się na terenie Szkoły w sposób zdalny, a pozostałych siedmiu uczniów uczyło się w sposób zdalny w miejscu zamieszkania. Od 21 lutego 2022 r. wszyscy uczniowie uczą się stacjonarnie na terenie Szkoły. W roku szkolnym 2021/2022 (do końca I kw. 2022 r.) na kwarantannie nie przebywał żaden uczeń z wadą słuchu, natomiast objętych nią było, w różnych okresach, od jednego do 12 nauczycieli.

W ww. okresie opracowano i wprowadzono zasady pracy z uczniami dostosowane do obostrzeń obowiązujących w danym czasie. Zmieniono zasady prowadzenia indywidualnej dokumentacji uczniów np. sposób odnotowywania frekwencji. Zmianie uległy także zasady pracy pedagoga, logopedy, psychologa szkolnego oraz wszystkich specjalistów zatrudnionych w Szkole, warunki weryfikowania wiedzy uczniów, sposoby ich oceniania oraz zasady komunikowania się nauczycieli z rodzicami i opiekunami uczniów.

Dyrektor wyjaśnił, że w okresie pandemii nie zaobserwowano trudności w procesie kształcenia uczniów z wadą słuchu. Przeszkody wynikały głównie ze zmieniających się trybów nauczania i obowiązujących obostrzeń, ale dzięki elastyczności i kreatywności nauczycieli i specjalistów oraz dobrej komunikacji z rodzicami i opiekunami uczniów udało się je pokonać.

(akta kontroli str. 17-29, 166-204)

2.3. W wyniku badania dokumentacji 14 uczniów Szkoły z wadami słuchu¹⁷ stwierdzono m.in., że dla wszystkich tych uczniów, na podstawie orzeczeń o niepełnosprawności, zespół kadry pedagogicznej Szkoły dokonał wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia¹⁸, która była podstawą do sporządzenia indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego¹⁹. Dokumentacja ta była sporządzana prawidłowo i terminowo, zgodnie z wymogami *rozporządzenia MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia*. Okresowe WOPFU były przeprowadzane dwa razy do roku, zgodnie z § 6 ust. 9 ww. *rozporządzenia*.

(akta kontroli str. 205-225, 434-435)

¹⁷ Badaniami objęto dokumentację 19 uczniów z trzech oddziałów Szkoły Podstawowej, sześciu uczniów z dwóch oddziałów Szkoły Branżowej oraz pięciu uczniów z jednego oddziału Technikum.

¹⁸ Dalej: WOPFU.

¹⁹ Dalej: IPET.

Biegła, powołana przez NIK, w wydanej opinii wskazała, że ww. dokumentacja, oprócz nieznaczących braków, przygotowana była na wysokim poziomie. Zawierała wszystkie niezbędne elementy i dokumenty. Każdy uczeń miał przeprowadzoną w odpowiednim czasie WOPFU, na podstawie której został przygotowany z należytą starannością IPET (lub jego aneks), zawierający wszystkie niezbędne elementy. Dokumenty każdego ucznia były uporządkowane chronologicznie, odpowiednio oznaczone, przyporządkowane do danego roku szkolnego. Rodzic każdego ucznia był informowany o terminie posiedzenia zespołu zajmującego się przeprowadzaniem WOPFU i opracowaniem IPET, a także zapoznany z tymi dokumentami. Jedyne braki w ww. dokumentacji, wskazane przez biegłą, dotyczyły braku wyodrębnienia w części przypadków²⁰ w IPET (lub w ich aneksach) w sposób jednoznaczny celów edukacyjnych i terapeutycznych.

(akta kontroli str. 205-206-213, 434-435)

W wyniku przeprowadzonych w dniu 21 kwietnia 2022 r. oględzin (w formie zdalnej) zajęć z chemii biegła powołana przez NIK wskazała, że ich przebieg wskazuje na poprawność przebiegu procesu edukacyjnego, realizację założonych celów, stosowanie odpowiednich metod i form pracy z uczniem, a także stosowanie zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego. Zajęcia były prowadzone w sposób dynamiczny, aktywizujący i motywujący wszystkich uczniów do pracy. Dziecko z wadą słuchu siedziało w ławce tak usytuowanej, żeby mogło obserwować twarz osoby mówiącej i wspomagać się (w razie potrzeby) odczytywaniem mowy z ust.

(akta kontroli str. 207-209, 214)

W wyniku przeprowadzonych przez kontrolera NIK oględzin, w dniu 12 kwietnia 2022 r., dziewięciu pomieszczeń szkolnych przeznaczonych do nauki nie stwierdzono czynników mogących wpływać negatywnie na przebieg zajęć.

Ustalono, że w bibliotece szkolnej nie było podręczników do nauki polskiego języka migowego.

Wicedyrektor Monika Czubak oświadczyła, że do Szkoły nie uczęszczają dzieci posługujące się w kontaktach polskim językiem migowym. Dzieci z wadami słuchu pozostają w kontakcie werbalnym z nauczycielami.

(akta kontroli str. 215-220)

W kontrolowanym okresie kuratorium oświaty i organ prowadzący (Miasto Radom) nie przeprowadzały kontroli działalności Szkoły.

Mazowiecki Kurator Oświaty poinformował kontrolera NIK, że w latach 2019-2022 nie wpłynęły do Kuratorium Oświaty informacje (skargi, wnioski) rodziców dotyczące warunków nauki w Szkole.

Prezydent Miasta Radomia poinformował kontrolera NIK, że organ prowadzący sprawował nadzór nad działalnością szkoły poprzez: sprawdzanie i zatwierdzanie aneksów do arkusza organizacyjnego; dokonywanie częściowej oceny pracy dyrektora na wniosek Mazowieckiego Kuratora Oświaty (ostatnia taka ocena dokonana została w 2018 r.); wprowadzania i zatwierdzania planu finansowego Szkoły na podstawie sporządzonego projektu; analizę przekazywanych przez dyrektora szkoły kopii protokołów z dokonywanych kontroli w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły. Prezydent wskazał, że w latach 2019-2022 nie stwierdzono nieprawidłowości w funkcjonowaniu Szkoły. Podał, że dyrektor szkoły w ww. okresie nie zwracał się do organu prowadzącego o wsparcie w zakresie zapewnienia

²⁰ Zgodnie ze sporządzonym przez biegłą sprawozdaniem z badań dokumentacji 14 uczniów z wadami słuchu, przedmiotowe braki wystąpiły siedmiu przypadkach w dokumentacji sporządzonej w tym zakresie w roku szkolnym 2019/2020 oraz w dwóch przypadkach w dokumentacji sporządzonej dla ww. uczniów zarówno w roku szkolnym 2020/2021 jak i w roku szkolnym 2021/2022.

warunków umożliwiających stosowanie specjalnej nauki i metod pracy z uczniami z niepełnosprawnością słuchu.

(akta kontroli str. 226-232)

2.4. W latach szkolnych objętych kontrolą NIK przystępowanie uczniów z wadami słuchu do egzaminu ósmoklasisty oraz wyniki uzyskane z tego egzaminu kształtowały się następująco:

rok szkolny 2018/2019

- do egzaminu ósmoklasisty w Szkole przystąpiło dwóch uczniów z wadą słuchu, co stanowiło 50% uprawnionych (dwóch uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi uzyskało zwolnienie z egzaminu). Z języka polskiego uczniowie, którzy przystąpili do egzaminu, osiągnęli średni wynik 48%, przy średnim wyniku Szkoły 73%, z matematyki 35%, przy średnim wyniku Szkoły 64%, a z języka obcego 58,5%, przy średnim wyniku Szkoły 75%;

rok szkolny 2019/2020

- do egzaminu ósmoklasisty w Szkole przystąpiło dwóch uczniów z wadą słuchu, co stanowiło 100% uprawnionych. Z języka polskiego uczniowie ci osiągnęli średni wynik 44,0%, przy średnim wyniku Szkoły 70,0%, z matematyki 36,5%, przy średnim wyniku Szkoły 62,0%, a z języka obcego 71,5%, przy średnim wyniku Szkoły 70,0%;

rok szkolny 2020/2021

- do egzaminu ósmoklasisty przystąpił jeden uczeń z wadą słuchu, co stanowiło 100% uprawnionych. Z języka polskiego osiągnął wynik 42,0%, przy średnim wyniku Szkoły 76,0%, z matematyki 24,0%, przy średnim wyniku Szkoły 63,0%, a z języka obcego 31,0%, przy średnim wyniku Szkoły 83,0%.

Uczniowie z wadami słuchu nie zdawali ww. egzaminów z wykorzystaniem języka migowego.

(akta kontroli str. 32-42, 233-236)

Wyniki uczniów z wadami słuchu uzyskiwane na egzaminie gimnazjalnym (dotyczy uczniów gimnazjum wchodzącego w skład zespołu szkół, który został przekształcony w PSP nr 14), kształtowały się następująco w latach szkolnych 2011/2012-2018/2019:

- średni wynik uczniów z wadą słuchu z egzaminu gimnazjalnego z języka polskiego kształtował się w tym okresie w przedziale od 19,0% w roku szkolnym 2018/2019 (przy średnim wyniku gimnazjum w tym roku - 71,0%) do 81,3% w roku szkolnym 2013/2014 (przy średnim wyniku gimnazjum - 69,3%);
- średni wynik uczniów z wadą słuchu z egzaminu z historii i wiedzy o społeczeństwie kształtował się w ww. okresie w przedziale od 33,0% w roku szkolnym 2011/2012 (przy średnim wyniku gimnazjum - 51,6%) do 71,5% w roku szkolnym 2013/2014 (przy średnim wyniku gimnazjum - 64,4%);
- średni wynik uczniów z wadą słuchu z egzaminu z matematyki kształtował się w ww. okresie w przedziale od 20,0% w roku szkolnym 2011/2012 (przy średnim wyniku gimnazjum - 36,7%) do 89,5% w roku szkolnym 2013/2014 (przy średnim wyniku gimnazjum - 58,7%);
- średni wynik uczniów z wadą słuchu z egzaminu z przedmiotów przyrodniczych kształtował się w ww. okresie w przedziale od 25% w roku szkolnym 2012/2013 (przy średnim wyniku gimnazjum - 55,5%) do 66,3% w roku szkolnym 2013/2014 (przy średnim wyniku gimnazjum 56,2%);
- średni wynik uczniów z wadą słuchu z egzaminu z języka obcego na poziomie podstawowym kształtował się w ww. okresie w przedziale

od 35% w roku szkolnym 2012/2013 (przy średnim wyniku gimnazjum - 55,5%) do 80,5% w roku szkolnym 2013/2014 (przy średnim wyniku gimnazjum - 78,9%);

- średni wynik uczniów z wadą słuchu z egzaminu z języka obcego na poziomie rozszerzonym kształtował się ww. okresie w przedziale od 15% w roku szkolnym 2012/2013 (przy średnim wyniku gimnazjum - 51,4%) do 63% w roku szkolnym 2013/2014 (przy średnim wyniku gimnazjum - 62,5%).

Do egzaminu gimnazjalnego w ww. latach szkolnych przystępowali wszyscy uprawnieni uczniowie gimnazjum z wadami słuchu, z wyjątkiem roku szkolnego 2017/2018, w którym do egzaminu gimnazjalnego nie przystąpiło dwóch uczniów (z siedmiu uprawnionych), którzy zostali zwolnieni z tego egzaminu z powodu niepełnosprawności sprzężonej (liczba ww. uczniów przystępujących w ww. latach szkolnych do tego egzaminu kształtowała się w przedziale od jednego do pięciu).

(akta kontroli str. 233-234)

2.5. Informacje o losach absolwentów Szkoły gromadzone były w „Księdze Absolwentów”, w której odnotowywane są dane odnośnie dalszej edukacji wszystkich absolwentów, w tym również uczniów niesłyszących i słabosłyszących. Informacje te Szkoła pozyskiwała z następujących źródeł:

- z elektronicznego systemu rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych lub ponad podstawowych;
- wywiadu wychowawców;
- informacji zwrotnych otrzymanych z wybranych przez uczniów szkół.

Dane dotyczące każdego roku szkolnego zawierały podsumowanie dotyczące rodzajów szkół wybranych przez absolwentów.

Z informacji zamieszczonych w powyższej dokumentacji wynika, że niesłyszący lub słabosłyszący absolwenci gimnazjum a następnie PSP nr 14 z lat szkolnych 2011/2012-2020/2021 kontynuowali naukę głównie w liceach ogólnokształcących (14 absolwentów), szkołach zawodowych (dwoje absolwentów) lub w szkołach prowadzonych przez Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niesłyszących (czworo absolwentów).

(akta kontroli str. 237-241)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że powyższe dane poddawane były analizie, której wyniki dostarczały informacji na temat jakości pracy Szkoły.

(akta kontroli str. 42)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W pięciu przypadkach, w których liczba uczniów niepełnosprawnych w oddziale szkolnym przekroczyła limit (pięciu uczniów) określony dla oddziału szkoły integracyjnej w § 6 ust. 1 *rozporządzenia MEN w sprawie organizacji publicznych szkół*. Dyrektor Szkoły nie zwrócił się do rodziców uczniów o opinię w tej sprawie, co stanowiło naruszenie zasad postępowania określonych w § 6 ust. 2 ww. *rozporządzenia*.

OCENA CZĄSTKOWA

Proces kształcenia uczniów z wadami słuchu był dostosowany do ich potrzeb. Prawidłowo sporządzano dokumentację dotyczącą uczniów z wadami słuchu oraz zapewniano zajęcia rewalidacyjne, określone w indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych. Zajęcia dydaktyczne były prowadzone prawidłowo. Szkoła monitorowała losy absolwentów. Stwierdzono jednak niewywiązywanie się przez Szkołę z obowiązku zwracania się o opinię do rodziców uczniów, uczęszczających do oddziału w sytuacji gdy liczba uczniów niepełnosprawnych w tym oddziale szkolnym przekroczyła wyznaczony limit.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

- 1) dostosowanie strony internetowej Szkoły do potrzeb osób z wadą słuchu, na zasadach określonych w art. 6 pkt 3 lit. c ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
- 2) zwrócenie się do rodziców uczniów o opinię w sprawie przekroczenia limitu liczebności uczniów niepełnosprawnych w oddziałach szkolnych w roku szkolnym 2021/2022, zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia MEN w sprawie organizacji publicznych szkół.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 20 maja 2022 r.

Kontrolerzy:

Grzegorz Odziemkowski
główny specjalista kontroli państwowej

Odziemkowski

Adam Czugaiewicz
główny specjalista kontroli państwowej

Adam Czugaiewicz

Sławomir Żyła
główny specjalista kontroli państwowej

Sławomir Żyła

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie
z up.

Wiesława Bronisz
p.o. Wicedyrektora

